

Fiskeridirektoratet
postmottak@fiskeridir.no

Deres ref.: 17/12338

21. november 2017

Høring - Deltakerforskriften 2018

Vi viser til høringsnotat om deltakerforskriften for 2018 som er sendt på høring fra Fiskeridirektoratet 12.10.2017. Sjømat Norge har følgende synspunkt på forslagene i høringsnotatet.

Tiltak for å regulere tilgangen til åpen gruppe i fisket etter torsk

Fiskeridirektoratet viser til at det er stor pågang til deltakelse i åpen gruppe i fisket etter torsk. Sjømat Norge er innforstått med de problemer dette skaper for aktørene i næringen, press på kvotegrunnlaget og reguleringstekniske utfordringer. Vi støtter derfor Fiskeridirektoratets forslag om å gjennomføre tiltak som på en egnet måte kan regulere deltakelsen i åpen gruppe.

Fiskeridirektoratet foreslår en rekke mulige tiltak for å regulere tilgangen til åpen gruppe i fisket etter torsk, både gjennom å begrense muligheten til å gå fra lukket til åpen gruppe, forbud mot leieskipper og justeringer i landsdelsbindingen. Med utgangspunkt i utviklingen vi har sett de siste årene mener Sjømat Norge at deltakelsen i åpen gruppe i fisket etter torsk, hyse og sei bør strammes inn.

Sjømat Norge vil som et utgangspunkt understreke betydningen av at reguleringene i fisket må ivareta hensynet både til flåten og til industrien på land. Reguleringene må derfor være rettet inn mot å skape mest mulighet forutsigbarhet for næringen og en stabil råstofftilgang for industrien på land. Dette forutsetter blant annet at det ikke er for store endringer i deltakelsen i den åpne gruppen fra år til år.

Det er en uheldig utvikling dersom åpen gruppe fungerer som en nedtrappingsarena for tidligere aktive fiskere som har deltatt i lukket gruppe. Likeledes bør åpen gruppe heller ikke være en tilleggsaktivitet for personer som har rettigheter eller er fiskere i lukkede fiskerier. Det er viktig at åpen gruppe

heller gir en reell mulighet for rekruttering til næringen, i en situasjon der det er svært kostbart å etablere seg med eget fartøy i lukket gruppe. Sjømat Norge støtter Fiskeridirektoratets arbeid med å begrense overgangen fra lukket til åpen gruppe.

Rettigheten til å delta i åpen gruppe og dermed få tilgang til fellesskapets ressurser bør forbeholdes aktive fiskere, som kan drive mest mulig helårsfiske og som driver fiske med torsk i kombinasjoner med andre arter. Sjømat Norge støtter Fiskeridirektoratets forslag om å utelukke selskap uten rene majoritetseiere fra å delta i åpen gruppe. Vi støtter også direktoratets syn i at det neppe er fartøy eid av selskap med tre eller fire andelshavere som er målgruppen for åpen gruppe. De primære målgruppene er deltids- og heltidsfiskere med eget fartøy.

Sjømat Norge gir også støtte til Fiskeridirektoratets forslag om innføring av et generelt krav om at fartøyeier må stå om bord i åpen gruppe.

Sjømat Norge mener i tillegg det er behov for å se grundigere på det ensidige fokuset som åpen gruppe har på utnyttelsen av torskekvoten. Situasjonen så langt i 2017 er at åpen gruppe har overfisket gruppekvoten på torsk med 25 %, mens den bare har tatt henholdsvis 32 % og 22 % av hyse- og seikvotene. Det er uheldig, både for industriens råstofftilgang spesielt og for utnyttelsen av samfunnets ressurser generelt, at utnyttelsen av kvotene overlates til den enkelte fiskeres privatøkonomiske disposisjoner. Vi mener det i økende grad bør settes søkelys på de rettigheter som fiskere får gjennom adgangen til å utnytte fellesskapets ressurser. Vi mener at tilgangen til fellesskapets ressurser også forplikter fiskerne til faktisk å fiske tilgjengelige kvoter.

Det er åpenbart mest lønnsomt for fiskere i åpen gruppe å fiske torsk, framfor å fiske andre arter. Med det som følge at kvoten for torsk overfiskes og de andre artene står igjen i havet. For å løse dette samfunnsmessige problemet foreslår Sjømat Norge at det settes et omsetningskrav i andre fiskerier for å få hel kvote i fisket etter torsk i åpen gruppe. Dette vil stimulere fiskerne til også i større grad å fiske arter som hyse og sei, som igjen er viktige bidrag til aktivitet og verdiskaping for industrien på land. Dette er en modell for kvotetildeling som praktiseres i fisket etter kongekrabbe, og som på en god måte setter krav til fiskerne om også å utnytte andre arter. Sjømat Norge foreslår at det settes et krav om å ha fisket til sammen 30 tonn hyse, sei, lange, brosme eller andre hvitfiskarter foregående år for å få hel kvote i fisket etter torsk. Alternativt kan det settes et omsetningskrav som det gjøres i fisket etter kongekrabbe. Omsetningsgrensen bør etter vår vurdering ikke settes lavere enn 200 000 kr. Et tredje alternativ er en kvantumsgrense som er koblet opp til maksimalkvoten av torsk i åpen gruppe foregående år, og hvor

fartøyet må ha fisket minst like mye av andre arter for å få full maksimalkvote av torsk året etter.

En slik regulering vil lette trykket i åpen gruppe både ved at fiskerne må bruke tid på andre fiskeslag, og at fiskere som ensidig fisker torsk tildeles en lavere kvote. Det vil også forbedre driftsgrunnlaget for fiskeindustrien.

Reguleringer i fisket etter leppefisk

Havbruksnæringen har en målsetting om å redusere bruk av kjemiske midler i bekjempelsen av lakselus, og bruk av leppefisk er i dag den viktigste biologiske måten å drive denne kampen på. Leppefisk er en effektiv lusespiser, og etter hvert som næringsaktørene har fått erfaring med bruk av rensfisk, har effektiviteten i denne rensemetoden blitt bedre. Overlevelsen over vinteren øker, og det etableres stadig bedre ordninger for å ta vare på leppefisken mer enn en sesong. Parallelt med fiske etter leppefisk etableres det også oppdrett av berggyllt og rognkjeks, og det er forventet at produksjonen fra disse anleggene etter hvert vil erstatte en del av det som i dag brukes av villfanget leppefisk.

I tillegg til bruk av rensfisk er det også under utvikling og utprøving mange andre metoder for forebygging av lusepåslag på laks i oppdrett og metoder for å fjerne lus fra oppdrettsfisk. Med alle de ressurser som settes inn mot lusebekjempelse er det grunn til å tro at arbeidet langt på vei vil lykkes. I mellomtiden vil bruk av leppefisk som lusefjerner være viktig for oppdrettsnæring, og det er viktig at reguleringene kan bidra til stabil og forutsigbar tilgang av fisk for anleggene. Sjømat Norge er enig i at det biologiske mangfoldet må opprettholdes og det ikke må drives beskatning av leppefisk i et omfang som truer bestanden. I kunnskapsgrunnlaget som Havforskningsinstituttet har utarbeidet fremkommer det at det på basis av fangstvolum over de siste årene er liten grunn til å tro at bestandsgrunnlaget er redusert.

Erfaringer fra årets reguleringer sett fra havbruksnæringens side er at fiskeriet og dermed tilgang på leppefisk har fungert på en tilfredsstillende måte. Reguleringen med fartøyskvote i kombinasjon med leveringsavtale og ingen totalkvote har medført at det kappfisket som har foregått tidligere, ikke fant sted i år. Brukerne av leppefisk gir uttrykk for at en er på rett spor når det gjelder regulering fordi tilgang kan planlegges bedre etter avtale med leverandørene og uttaket blir roligere for fiskerne og tidsmessig mer behovstilpasset for kjøperne.

Sjømat Norge vil derfor ikke støtte forslaget om en lukking av fisket etter leppefisk, etter noen av de modellene som skisseres. En lukking vil utelukke mange av dagens flinke fiskere og hindre nyrekruttering til fiskeriet til erstatning for dem som blir pensjonister eller går over i annen virksomhet. Sjømat Norge anbefaler utfra dette at regulering av deltagelse i fisket etter leppefisk gjennomføres etter alternativ 1, som innebærer en videreføring av den særskilt åpne gruppen som ble vedtatt for 2017, men med følgende justeringer:

- Oppdrettsselskapene setter ut stadig større smolt i nøter med større maskevidde. Minstemål på grønnlyt og graslyt kan derfor økes til 13 cm. Dette vil være et bestandsbevarende tiltak.
- Antall teiner pr båt kan begrenses til 200 - 300 og for kontrollens skyld bør det etableres en merkeordning med oblater på hver teine. Dette vil kunne gi bedre fiskevelferd, bedre kvalitet på innfanget fisk og være et bestandsbevarende tiltak som myndighetene kan kontrollere.
- Leveringsavtale må inngås i god tid før fisket starter og vi anbefaler at leveringsavtale danner grunnlag for tildeling av kvote. Når alle leveringsavtaler forelegges Fiskeridirektoratet før sesongstart, vil en kunne bruke dette som en prognose for planlagt uttak/kapasitet i fiskeriet.
- Bestemmelsene om at høvedsmann skal være om bord til enhver tid begrenser mulighet til å fiske når båteier er på ferie mv. I stedet for krav om at høvedsmann skal stå om bord til enhver tid, kan det kreves at ansvarlig om bord må være registrert på blad B i fiskermanntallet.
- Bestemmelsene om ungdomsfiskeri bør justeres slik at det er mulighet for skoleungdommer også å fiske utover 14. august. Beløpsgrense for ungdom og fritidsfiskere bør kunne økes noe utover de kr 50 000 som har vært grensen i flere år.
- Det har etter hvert kommet inn alle typer fartøyer i fiskeriet, også fartøyer som er mindre egnet, og vi foreslår derfor at det innføres en minstestandard på fartøyene som sikrer at fartøyet er i stand til å håndtere det antall teiner den bruker på en tilfredsstillende måte.

Ved å foreta justeringer som nevnt over vil en gjennom sesongen også kunne bruke de samme fiskerne til å utføre gjenfangst i merder, noe som vil medføre at dette fisket vil kunne ha mer helårspreg for noen.

Et roligere fiskeri vil øke kvalitet på oppfisket fisk ytterligere og redusere svinn og tap av fisk ved for stresset uttakssituasjon. Fiskeridirektoratet vil også ved en mindre opphetet fangstperiode kunne ha bedre oversikt over uttak til enhver tid og grunnlag for å kunne stoppe fisket midlertidig når det oppstår behov for det. For ytterligere å gjennomføre et behovstilpasset fiske kan det vurderes som i år å stoppe fisket i løpet av sesongen, og vi anbefaler da at det stoppes litt tidligere enn i år og eventuelt for en kortere periode om gangen.

Dersom myndighetene ikke finner å kunne regulere etter alternativ 1, men heller ønsker å lukke fisket, bør deltagerreguleringen følge leveringsavtaler som var registrert pr 17. juli 2017, dvs innen fisket startet opp i 2017. Det kan også være aktuelt å ha ulike fartøykvoter etter hvilken fartøystørrelse fiske skal foregå fra.

Med hilsen
Sjømat Norge

Sverre Johansen

Kristin Alnes